

דף למורה

מתוך [אתרו של יורם טהרלב](#):

.... "השיר עוסק כמובן ביהדות בריה"מ, שבאותו זמן הייתה עדיין כלואה מעבר ל"מסך הברזל".

שילבתי בשיר את המוטיבים הבולטים ביותר בתנ"ך המתארים את הגלות, הפסוקים המובאים בפרק קל"ז בתהילים: על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון, על ערבים בתוכה תלינו כינורותינו, כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה. שירו לנו משיר ציון. איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר? אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני וכו'. מתוך הפרק הזה הבאתי גם את "נהרות בבל" וגם את "אם אשכחך ירושלים".

יורם טהרלב, מספר עוד, כי הלחן אשר נכתב על ידי קובי אושרת הובא אליו על ידי שלמה צח, אחד מהמפיקים הגדולים של שנות השבעים והשמונים, כדי שיכתוב לו מילים עבור הזמרת אילנית למופע הקדם אירוויזיון. השיר לא נלקח, בסופו של דבר, לקדם אירוויזיון, אך התפרסם מאוד והופיע למשך שניים עשר שבועות במצעד הפזמונים של רשת ג', החל ממרץ 1985. בשיאו הגיע למקום השלישי במצעד הפזמונים.

שם השיר "בלליקה" נקבע עוד לפני שנכתבו מילות השיר. הבלליקה היא כלי מיתר מסורתי במרכז אסיה ורוסיה בפרט. לבלליקה אופיינית תיבת תהודה משולשת, העשויה מעץ ושלושה מיתרים (לעיתים בזוגות). יש שישה גדלים לבלליקה, אך השכיח ביותר לנגינת סולו הוא הגודל הבינוני (מכונה בלליקה פרימה). כיוון המיתרים של הבלליקה פרימה הוא של מיתרי מי, מי ולה ואופן [הנגינה](#) הוא בעזרת פריטה בטכניקה מיוחדת של האצבעות, לעיתים קרובות בנגינת טרמולו. (מתוך ויקיפדיה בערך [בלליקה](#)).

השיר כתוב בסול מינור במנעד יחסית גדול (סול מתחת לדו ראשון ועולה לרה שני). הכיוון של כל השיר הוא מן הצלילים הנמוכים – בבית, ואל הצלילים הגבוהים- בפזמון (אולי השימוש בניגודיות זו היא על מנת לבטא את המסתוריות בתיאור "הלילה" בכל בית, הנפתח במילים- "בלב הלילה..." והכיווניות של העלייה - "העלייה" לישראל).

המשקל הוא של ארבעה רבעים, בערכים ריתמיים של שמיניות ורבעים רבעים מנוקדים ובתבניות מקצב חוזרות המאפיינות כל אחת הן את הבית (בכניסה של הפסקת שמינית) והן את הפזמון (כאשר בפזמון בולט השימוש בסינקופה). בכל הביצועים לשיר בולטת "האצה" (הבית מושר בטמפו איטי) והפזמון מואץ עם השיר יותר ויותר. כמו כן, בביצוע לשירי בולט שימוש בצליל מתמשך בתחילת כל פזמון- ב---ל---ל---יקה... וזו הזדמנות ללמד נושא הצטברות אנרגיה ושחרורה.

מערך שיעור- כל המסומן בקו- מהווה קישור לקטעים וקישורים השונים!

זמן הפעילות	תיאור הפעילות	החלק בשיעור
5 דקות	<p>חימום-על המסך מוקרן השיר בלליקה בביצועה של אילנית בלליקה . מיד לאחר מכן, הילדים יצפו בקטע יוטיוב נוסף- קטע אינסטרומנטלי לבלליקה, אקורדיון, ותופים (קטע עממי). באמצעות ענן מילים מתוקשב, יערך סקר בו הילדים יתבקשו לציין מילה אחת העולה, בהקשר לשני הקטעים וזאת באמצעות יישומון הנקרא- Mentimeter. - (על מנת ליצור את הסקר מצורפים דפים נלווים המסבירים כיצד ליצור אותו).</p> <p>מה הקשר בין השיר "בלליקה" לבין הקטע העממי?</p>	כניסה לכיתה
15 דקות	<p>הנושא- אנרגיה ושחרור. פנטומימה של פעולות הדורשות הכנה.... האזנה נוספת לשיר- מה קורה בביצועה של אילנית לשיר? איפה יש הכנה בשיר?- צליל מתמשך? האצה? האזינו שוב לקטע העממי הרוסי (קטע עממי) האם גם בקטע זה מצטברת אנרגיה ומשתחררת? נסו לחשוב, מה בחיי היום יום יכול לתאר את הקורה בנגינת הקטע העממי?</p>	חימום
25 דקות	<p>חלוקת הכיתה לקבוצות חקר (ייעשה בשיתוף עם מחנכת הכיתה בזמן שיעור</p>	גוף השיעור

	<p>שאינו שיעור מוזיקה כהכנה לשיעור המוזיקה ולפניו). ניתן לעשות זאת גם על לוח אינטראקטיבי, המופיע בקישור של כל קבוצה (עם קישורים למקורות המידע הרצויים):</p> <p>1) מהי בלליקה? לפניכם קישור ללוח פאדלט על הבלליקה.</p> <p>2) מהם המקורות מן התנ"ך המופיעים בשיר? כתבו אותם. הוסיפו על הפתקיות על לוח הפאדלט.</p> <p>3) מהי גלות? הוסיפו פתקיות על גבי לוח הפאדלט.</p> <p>❖ בכיתות גבוהות יותר ניתן גם להוסיף את הנושא "מהו מסך הברזל"?.</p> <p>התכוננו להציג בפני הכיתה. המורה תסביר את הרקע לכתיבת השיר כפי שמופיע במילותיו של יורם טהר לב (בהקדמה למערך השיעור).</p>	
	<p>הכיתה תתחלק לקבוצות עבודה (ניתן להיעשות בקבוצות של ארבעה ילדים או פחות). כל ילד בתורו, יחבר תבנית מלודית או מקצבית והילדים האחרים ילמדו אותה וינגנו אותה, בתחילה לאט, ולאחר מכן עם האצה.</p>	<p><i>עבודה יצירתית- יכול להיעשות בעקבות השיעור</i></p>
<p>5 דקות</p>	<p>שירה של השיר תחילה בחימום- בחזרה על "בלליקה" ביצירת צלילי מתמשך על הב---ל---ליקה ולאחר מכן שירת כל הפזמון כולו. תחילה לאט ובדקלום, לאחר גם עם המלודיה ובהמשך עם האצה.</p>	<p><i>סיכום השיעור</i></p>

	שירת כל השיר כולו.	
--	--------------------	--

נספחים

[Menti- Meter](#)

בקישור להלן מצורף הסבר כיצד להשתמש ביישומון. מאחר והיישומון מקושר לכתובת המייל שלכם, האפליקציה שיצרת- במערך השיעור שלי, הינה לצורך הדגמה בלבד.